

**Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/
(pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem)**

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/	1
1.1	Pravna podlaga	1
1.2	Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/	1
1.2.1	Akti občinskega sveta po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/	1
1.3	Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/	2
2	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine	2
2.1	Odprava posledic naravne nesreče na stvareh	2
2.2	Nosilci izvajanja ukrepov odprave posledic nesreč na stvareh in njihove obveznosti	3
2.3	Odprave posledic škode v kmetijstvu	3
2.4	Zakonska podlaga za objekte lokalnega pomena	3
	Ključne besede	4
	Uporabljene kratice	4
	Viri	4

1 Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/

1.1 Pravna podlaga

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije /URS/ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62a		

tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/ Uradni list RS, št. 114/05 – UPB1, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-10, 88/23, 95/23 – ZIUIPZP, 117/23 – ZIUOPZP-A		1

1.2 Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/

tč.	pristojnosti in naloge občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	V proračunu zagotovi zagotovi sredstva za odpravo posledic naravnih nesreč.	10. člen	2
2	Sprejme sklep o uveljavitvi pravice do sredstev za odpravo nesreč.	15. člen 17. člen 22. člen	3, 4, 5, 6
3	Sprejme nov izvedbeni prostorski akt lokalne skupnosti oziroma njegovo spremembo ali dopolnitev, če za gradnje objektov ni osnove v obstoječih izvedbenih prostorskih aktih lokalne skupnosti.	51. člen	8

1.2.1 Akti občinskega sveta po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/

tč.	akti občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	Odlok o proračunu občine.	10. člen	2
2	Sklep o uveljavitvi pravice do sredstev za odpravo nesreč.	15. člen 17. člen 22. člen	3, 4, 5, 6

1.3 Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/

tč.	pristojnosti in naloge župana	določba	pojasnilo
1	Z dodeljenimi sredstvi za odpravo posledic nesreč odredi izvajanje obnove stvari.	30. člen	11

2 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine

- 1 Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/ določa pogoje in način uporabe sredstev proračuna Republike Slovenije pri odpravi posledic naravnih nesreč ter pogoje in način njihovega pridobivanja oziroma dodeljevanja z namenom, da pomoč prizadetim zaradi naravne nesreče zagotovi čimprej varno bivanje in ponovno izvajanje dejavnosti, če so jim bili zaradi naravne nesreče poškodovani ali uničeni objekti, naprave ali zemljišča ali so njihove stvari zaradi posledic naravne nesreče ogrožene ali pa jim je zaradi poškodovane cestne ali druge infrastrukture uporaba stvari onemogočena. ZOPNN določa tudi pogoje in način uporabe sredstev proračuna Republike Slovenije ter pogoje in način njihovega dodeljevanja pri odpravi posledic škode v kmetijstvu zaradi naravnih nesreč. Ob navedenem pa ZOPNN določa tudi pogoje in način uporabe sredstev proračuna Republike Slovenije ter pogoje in način njihovega dodeljevanja pri odpravi posledic škode v gospodarstvu zaradi naravnih nesreč (1. člen ZOPNN).**

2.1 Odprava posledic naravne nesreče na stvareh

- 2** Kot določa ZOPNN, se sredstva za odpravo posledic nesreč zagotovijo vsako koledarsko leto v proračunu Republike Slovenije. Sredstva za odpravo posledic nesreč se iz državnega proračuna dodelijo za odpravo posledic naravne nesreče na stvareh v lasti občine v skladu z določbami ZOPNN, če je občina, na območju katere so nastale posledice naravne nesreče, zagotovila za odpravo posledic tudi sredstva svojega proračuna (10. člen ZOPNN).
- 3** Ob navedenem naj opomnimo, da je do sredstev za odpravo nesreč upravičena tudi občina (15. člen ZOPNN). Navedena sredstva za odpravo nesreč se občini dodelijo kot poseben transfer z državne ravni za obnovo: • objektov gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena, • stvari, ki so v njeni lasti in se uporabljajo za izvajanje njene dejavnosti, • stvari, ki so v njeni lasti in se uporabljajo za izvajanje lokalne javne službe, • stanovanjskih stavb, ki so v njeni lasti, • stvari, ki so v njeni lasti in jih uporablja oseba javnega prava, katere ustanovitelj ali soustanovitelj je občina, • stvari, ki je v lasti osebe javnega prava, katere ustanovitelj ali soustanovitelj je občina, za stvar pa se investicijska, investicijsko-vzdrževalna ali vzdrževalna dela zagotavljajo v občinskem proračunu, in • gozdnih cest, če gre za sofinanciranje obnove, za katerega se sredstva zagotavljajo v skladu s predpisi, ki urejajo upravljanje z gozdovi. Občini se dodelijo sredstva za odpravo posledic nesreč tudi za nakup in komunalno ureditev stavbnih zemljišč za nadomestitev objektov, ki jo je treba izvesti zaradi ogroženosti na vplivnem območju naravne nesreče. Navedena sredstva se ji dodelijo, če brezplačno prenese komunalno urejena stavbna zemljišča v last upravičenca in če ta upravičenec obstoječe stavbno zemljišče brezplačno prenese državi v last.
- 4** Občini se dodelijo sredstva za odpravo posledic nesreč, če je za namene, določene s predpisi na področju javnih financ, porabila svoja sredstva proračunske rezerve v višini 1,5% prihodkov proračuna v letu, v katerem se izvajajo ukrepi odprave posledic naravne nesreče na njenih stvareh. Če se na območju občine izvajajo geotehnični ukrepi zaradi varstva stvari, ki so v lasti občine ali v lasti osebe javnega prava, katere ustanovitelj je občina ali v lasti osebe zasebnega prava, se dodelijo sredstva državnega proračuna za izvedbo geotehničnih ukrepov, če je občina za namene, določene s predpisi na področju javnih financ, porabila svoja sredstva proračunske rezerve v višini 1,5% prihodkov proračuna v letu, v katerem se geotehnični ukrepi izvajajo. Za prihodke proračuna občine se štejejo prihodki, ki se kot lastni prihodki občine upoštevajo pri izračunu sredstev za finančno izravnano iz državnega proračuna. Če pa je občina v tekočem letu svoja sredstva proračunske rezerve

že porabila skladno z nameni iz predpisov na področju javnih financ, se ji za odpravo posledic nove naravne nesreče v tem letu ali za izvedbo novih geotehničnih ukrepov v tem letu dodelijo sredstva državnega proračuna ne glede, naveden pogoj v zvezi z uporabo svojih sredstev proračunske rezerve (17. člen ZOPNN).

- 5 Če je občina v letu nastanka naravne nesreče porabila za odpravo posledic nesreč na svojih stvareh svojih proračunskih sredstev več, kakor je njena proračunska rezerva v tem letu, se razlika med porabljenimi proračunskimi sredstvi občine in njeno proračunsko rezervo v višini 1,5% prihodkov proračuna v letu naravne nesreče upošteva pri njenih obveznostih financiranja odprave posledic nesreč. Če pa višina teh proračunskih sredstev občine presega obveznosti občine po tem zakonu, pa se ji presežna sredstva vrne v njen proračun (17. člen ZOPNN).
- 6 Občini se dodelijo za obnovo navedenih stvari sredstva za odpravo posledic nesreč v višini, ki je za obnovo predvidena v letnem programu odprave posledic nesreče, zmanjšani za sredstva, ki jih je občina sama namenila za obnovo, skladno z določbami ZOPNN (17. člen) (22. člen ZOPNN).
- 7 V tej zvezi naj še opomnimo na določilo 28. člena ZOPNN, ki določa, da se lahko občini dodelijo tudi sredstva, potrebna za obnovo stanovanja, ter sredstva, ki so bila upravičencu dodeljena ali jih je kot posojilo pridobil po določbah ZOPNN, če lastnik stanovanja kot upravičenec nima dovolj lastnih sredstev in če zaradi nizkih dohodkov tudi drugi lastniki stanovanja ali stanovalci ne morejo pridobiti za obnovo stanovanja potrebnega stanovanjskega posojila. Navedena sredstva se občini dodelijo za odpravo posledic nesreč v višini, ki zagotavlja, da mesečna anuiteta stanovanjskega posojila ne presega polovice ugotovljenega dohodka lastnikov stanovanja ter stanovalk in stanovalcev v stanovanju, zmanjšanega za minimalni dohodek lastnikov in stanovalcev, pri čemer se minimalni in ugotovljeni dohodek lastnikov in stanovalcev ugotavlja na način, kot ga za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči določajo predpisi, ki urejajo socialno varstvo. Vse to ob pogoju, da lastniki stavbe ali dela stavbe privolijo in dovolijo občini za čas 20 let vpis hipotekarne pravice na stanovanjski stavbi ali na delu stavbe, ki pripada stanovanju, v sorazmernem deležu sredstev, ki so se za obnovo stanovanja dodelila občini.

2.2 Nosilci izvajanja ukrepov odprave posledic nesreč na stvareh in njihove obveznosti

- 8 Za izvajanje obnove stvari je pristojna občina, ki so ji dodeljena sredstva za odpravo posledic nesreč. (30. člen ZOPNN)

2.3 Odprave posledic škode v kmetijstvu

- 9 Kot določa ZOPNN, se za odpravo posledic škode v kmetijstvu sprejme program odprave posledic škode v kmetijstvu, s katerim se med drugim določijo tudi občine, ki morajo imenovati občinske komisije za zbiranje vlog upravičencev (37. člen ZOPNN).
- 10 ZOPNN še določa, da se sredstva za izvajanje ukrepov iz programa odprave posledic škode na kmetijskih zemljiščih v lasti občine za posamezno proračunsko leto dodelijo občini, če je občina za namene, določene s predpisi na področju javnih financ, porabila svoja sredstva proračunske rezerve v višini 1,5% prihodkov proračuna v proračunskem letu, v katerem se izvajajo ukrepi za odpravo posledic škode v kmetijstvu na njenih zemljiščih. Če pa je občina v tekočem letu svoja sredstva proračunske rezerve že porabila skladno z nameni iz predpisov na področju javnih financ, se ji za odpravo posledic škode v kmetijstvu na njenih zemljiščih dodelijo sredstva državnega proračuna ne glede na pogoj v zvezi z uporabo sredstev proračunske rezerve (38. člen ZOPNN).

2.4 Zakonska podlaga za objekte lokalnega pomena

- 11 Zakonska podlaga za nadomestitev objektov, ki niso objekti gospodarske javne infrastrukture državnega pomena in jih je treba zaradi ogroženosti ali obnove ali graditve novih objektov vodne infrastrukture ali državne prometne infrastrukture odstraniti, je izvedbeni prostorski akt lokalne skupnosti. Če za gradnje objektov ni osnove v izvedbenih prostorskih aktih lokalne skupnosti, je treba sprejeti nov izvedbeni prostorski akt lokalne skupnosti oziroma njegovo spremembo ali dopolnitev. Za pripravo izvedbenega navedenega prostorskega akta je odgovorna občina. Ta priprava se financira iz sredstev za odpravo posledic nesreč, zagotovljenih po ZOPNN. Izvedbeni prostorski akt oziroma njegove spremembe in dopolnitve se sprejmejo po skrajšanem postopku v skladu s predpisi o urejanju prostora. Stroški v zvezi s sprejemom izvedbenih prostorskih aktov lokalne skupnosti se financirajo v breme sredstev za odpravo posledic nesreč po ZOPNN (51. člen ZOPNN).

Ključne besede

Občina, pristojnosti, okolje, narava, naravne nesreče, odprava posledic.

Uporabljene kratice

ZOPNN - Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/ (Uradni list RS, št. 114/05 – UPB1, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-10, 88/23, 95/23 – ZIUIPZP, 117/23 – ZIUOPZP-A).

Viri

Ustava in zakoni

Ustava Republike Slovenije /URS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62a).

Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč /ZOPNN/ (Uradni list RS, št. 114/05 – UPB1, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-10, 88/23, 95/23 – ZIUIPZP, 117/23 – ZIUOPZP-A).